

Në përputhje me autorizimin e dhënë në nenin 35, paragrafi 1, nënparagrafi 1.1 dhe nenin 24, paragrafi 1 të Ligjit për Bankën Qendrore të Republikës së Kosovës, Bordi i Bankës Qendrore, në mbledhjen e mbajtur më 24 shkurt 2012, miratoi:

Rregullore për Regjistrin e Kredive

KAPITULLI I - DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1. Qëllimi

1. Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm “Banka Qendrore”) mban dhe administron Regjistrin e Kredive të Kosovës (në tekstin e mëtejshëm “Regjistri i Kredive”) për të mbledhur dhe shpërndarë informacionin e kredive mes institucioneve financiare për qëllime të përmirësimit të cilësisë së kredive dhe të realizimit të funksionit mbikëqyrës të Bankës Qendrore.
2. Kjo Rregullore rregullon mbledhjen dhe përdorimin e informacionit të kredive përmes Regjistrin të Kredive.

Neni 2. Fushëveprimi

Kjo Rregullore zbatohet për institucionet financiare të përcaktuara nga Banka Qendrore për të qenë ofrues të kredive, duke përfshirë të gjitha bankat dhe institucionet mikro-financiare të licencuara si dhe ato institucione financiare jo-bankare dhe kompani të sigurimeve të licencuara për t’u marrë me aktivitete të veçanta kreditore.

Neni 3. Përkufizimet

Shprehjet e përdorura për qëllimet e kësaj Rregullore kanë këto kuptime:

1. Termi “*kredi*” nënkupton çdo huamarrje apo zotim të drejtpërdrejtë apo të tërthorët për dhënien e parave në këmbim të të drejtës për kthimin e shumës së dhënë dhe të papaguar dhe të pagesës së interesit apo detyrimeve të tjera për atë shumë, çdo shtyrje të afatit për pagimin e një borxhi, çdo garancion bankar/sigurimi ose letër kredie e lëshuar dhe çdo zotim për të siguruar të drejtën e pagesës së një shume të parave. Termi “*kredi*” gjithashtu përfshin bilancin e mbitërhequr nga

llogaria, ose mbitërheqjet. Termi “kredi” nuk do të përfshijë kreditë ndërbankare, blerjet e letrave me vlerë të borxhit të qeverisë dhe blerjet e të gjitha letrave me vlerë të borxhit në tregun sekondar.

2. Termi “*ofrues i kredive*” nënkupton çdo bankë të licencuar, çdo institucion mikro-financiar të licencuar, një institucion financiar jo-bankar të licencuar për aktivitet të veçantë kreditor, ose një kompani të sigurimit të licencuar për aktivitet të veçantë kreditor (lëshimi i garancioneve).

3. Termi “*person fizik*” nënkupton individin.

4. Termi “*të dhëna personale*” nënkupton çdo informacion në lidhje me një person fizik.

5. Termi “*të dhëna të ndjeshme personale*” nënkupton çdo informacion personal që zbulon origjinën racore ose etnike, mendimet politike ose filozofike, besimet fetare, anëtarësimin në sindikata, gjendjen shëndetësore, orientimin seksual, karakteristikat biometrike, ose gjendjen penale apo të kundërvajtjeve.

6. Termi “*entitet juridik*” nënkupton çdo organizatë, përfshirë një shoqëri tregtare, që ka një identitet ligjor të ndarë dhe të ndryshëm nga anëtarët, pronarët apo aksionarët e saj.

7. Termi “*të dhëna të entitetit juridik*” nënkupton çdo informacion në lidhje me një entitet juridik.

8. Termi “*raport i kredive*” nënkupton çdo komunikim me shkrim apo elektronik të çfarëdo informacioni nga Regjistri i Kredive që ka lidhje me gjendjen ose ekspozimin kreditor të një personi fizik apo entiteti juridik.

9. Termi “*kredimarrës*” nënkupton një person fizik apo entitet juridik që ndërmerr një obligim kredie.

10. Termi “*bashkë-kredimarrës*” nënkupton një person fizik ose një entitet juridik i cili merr përsipër një detyrim kreditor me një person fizik ose një entitet juridik tjetër.

11. Termi “*garantues*” nënkupton një person fizik ose entitet juridik i cili merr përsipër detyrimin ligjor të kthimit të kredisë në rast të dështimit të kthimit të kredisë nga kredimarrësi parësor.

12. Termi “*subjekti i të dhënave*” nënkupton një person fizik apo një entitet juridik në lidhje me të cilin informacioni i Regjistrimit të Kredive është mbledhur dhe hartuar në një raport të kredive. Subjekti i të dhënave po ashtu referohet edhe si një klient - ai që ka përdorur shërbime të kredive ose që ka aplikuar për kredi, përfshirë kredimarrësit dhe bashkë-kredimarrësit, garantuesit dhe personat e tjerë të lidhur.

13. Termi “*pëlqim*” nënkupton shprehjen e pajtimit të subjektit të të dhënave në mënyrë të qartë, të lirshme, të veçantë dhe të informuar për qasjen e raporteve të kredive të subjektit të të dhënave në Regjistër të Kredive dhe për dërgimin e informacionit të kredive të subjektit të të dhënave në Regjistër të Kredive.

14. Termi “*nënshkrim elektronik*” nënkupton nënshkrimin e përkufizuar si të tillë në Ligjin për

shërbimet e shoqërisë informatike.

15. Termi “*informatë negative*” nënkupton informatë lidhur me vonesën në kthimin e kredisë nga kredimarrësi si dhe çdo formë tjetër shkeljeje të detyrimeve në lidhje me kredinë.

16. Termi “*informatë pozitive*” nënkupton informatë lidhur me kthimin me kohë të kredisë nga ana e kredimarrësit si dhe çdo formë tjetër të respektimit të detyrimeve lidhur me kredinë.

17. Termi “*udhëzim*” nënkupton një rekomandim me shkrim të lëshuar nga Banka Qendrore që ka aplikim të përgjithshëm dhe është i detyrueshëm në tërësinë e tij dhe drejtpërdrejt i zbatueshëm.

18. Termi “*ekspozim kreditor*” nënkupton shumën totale e kredive të lëshuara ndaj një kredimarrësi.

KAPITULLI II - NATYRA E INFORMACIONIT TË KREDIVE

Neni 4. Natyra e informacionit të kredive

1. Regjistri i Kredive funksionon si një sistem i centralizuar për mbledhjen dhe shpërndarjen e informacionit të kredive mes ofruesve të kredive.

2. Regjistri i Kredive mbledh dhe shpërndan informata pozitive dhe negative për subjektet e të dhënave.

3. Informacionet e kredive raportohen drejtpërdrejt në Regjistrin e Kredive nga ana e ofruesve të kredive. Ofruesit e kredive janë përgjegjës për saktësinë dhe plotësinë e informacionit të raportuar në Regjistrin e Kredive në bazë të kësaj Rregulloreje, dhe marrin të gjitha masat e nevojshme për këtë qëllim.

4. Banka Qendrore nuk mban përgjegjësi për mënyrën e përdorimit dhe vlerësimit të informacionit të kredive, edhe në rastet kur ai është i pasaktë, i paplotë apo i vonuar si rrjedhojë e raportimit të tillë nga ana e ofruesve të kredive.

KAPITULLI III - MBLEDHJA E INFORMACIONIT TË KREDIVE

Neni 5. Mbledhja e lejueshme dhe e ndaluar e informacionit të kredive

1. *Mbledhja e lejueshme.* Në përputhje me këtë Rregullore, për çdo kredi Regjistri i Kredive mund të mbledhë dhe të mbajë së paku të dhënat në vijim:

a. Të dhënat e përgjithshme të identifikimit, duke përfshirë emrin e subjektit ose subjekteve të të dhënave, numrin personal/e regjistrimit, vendin e lindjes/regjistrimit dhe adresën kryesore të

banimit/operimit;

b. Të dhënat specifike për kredi duke përfshirë numrin e identifikimit unik, produktin kreditor, shumën e lejuar, datat relevante, shumën e mbetur (aktive), historinë e kthimit dhe kolaterale të përkatëse;

c. Të dhënat e klasifikimit kreditor siç rregullohet nga Banka Qendrore; dhe

d. Të dhënat publike që përcaktohen të jenë relevante nga Banka Qendrore.

2. Mbledhja e ndaluar. Regjistri i Kredive nuk mund të mbledhë ose të raportojë asnjë nga të dhënat e mëposhtme për subjektet e të dhënave:

a. Të dhënat e ndjeshme personale; dhe

b. Të dhënat për kreditë e kthyer pas pesë vitesh nga data e kthimit të plotë, dhe të dhënat për kreditë e fshira nga bilanci pas shtatë vitesh nga data e fshirjes.

Neni 6. Raportimi i informacionit të kredive

1. *Kërkesa për Raportim.* Të gjithë ofruesit e kredive janë të obliguar të raportojnë në Regjistrin e Kredive të gjitha aplikacionet për kredi dhe kreditë e lëshuara për klientët e tyre në përputhje me kushtet e udhëzimit përkatës të lëshuar nga Banka Qendrore.

2. *Standardi për Raportim.* Ofruesit e kredive do të ofrojnë në Regjistër të Kredive informacione të kredive që janë të sakta, të plota dhe me kohë.

a. Nëse në çdo kohë një ofrues i kredive konstaton se informacioni i dhënë nuk është i saktë, i plotë, ose me kohë, ofruesi i kredive duhet të ndërmarrë të gjithë hapat e arsyeshëm për të siguruar informacionin e saktë, të plotë dhe me kohë, dhe ta dorëzojë atë në Regjistër të Kredive.

b. Në qoftë se hapat e arsyeshëm të ofruesit të kredive nuk mund të prodhojnë informacion të saktë, të plotë dhe me kohë, ofruesi i kredive duhet ta njoftojë menjëherë Regjistrin e Kredive.

3. *Pëlqimi.* Ofruesit e kredive duhet të përfshijnë një klauzolë pëlqimi në formularët e tyre të aplikimit për kredi dhe në kontratat e tyre të kredive dhe të marrin nënshkrimin me shkrim ose elektronik të klientëve, i cili autorizon dorëzimin e informacionit të kredive të tyre tek Regjistri i Kredive.

a. Ofruesit e kredive duhet të ndërmarrin të gjithë hapat e arsyeshëm për të siguruar që subjektet e të dhënave e kuptojnë efektin e dhënies së pëlqimit për ofrimin e informacioneve të kredive të tyre për Regjistrin e Kredive.

b. Ofruesit e kredive nuk duhet të ndërmarrin veprime që në mënyrë të vetëdijshme t'ia fshehin subjektit të të dhënave kuptimin e pëlqimit ose kërkesën për pëlqim.

KAPITULLI IV - PËRDORIMI I INFORMACIONIT TË KREDIVE

Neni 7. Qasja në raportet e kredive

1. *Subjektet të cilave iu lejohet qasje në raportet e kredive.* Subjektet e mëposhtme janë të lejuar për të pasur qasje në raportet e kredive nga Regjistri i Kredive:

a. Ofruesit e kredive;

b. Subjektet e të dhënave, që mund të kenë qasje në raportet e tyre të kredive;

c. Banka Qendrore, në përputhje me këtë Rregullore dhe ligjet, rregulloret apo udhëzimet e tjera; dhe

d. Subjektet e tjera, që janë të autorizuar me ligj.

2. *Pëlqimi.* Ofruesit e kredive obligohen të marrin nënshkrimin me shkrim apo elektronik nga subjekti i të dhënave para qasjes në raportin e kredive të subjektit të të dhënave në Regjistrin e Kredive.

a. Ofruesit e kredive duhet të ndërmarrin të gjithë hapat e arsyeshëm për të siguruar që subjektet e të dhënave e kuptojnë efektin e dhënies së pëlqimit për ofruesit e kredive për të pasur qasje në raportin e kredive të tyre.

b. Ofruesit e kredive nuk duhet të ndërmarrin veprime që në mënyrë të vetëdijshme t'ia fshehin subjektit të të dhënave kuptimin e pëlqimit ose kërkesën për pëlqim.

c. Pëlqimi për qasje në raportin e kredive të subjektit të të dhënave nuk duhet të shtrihet përtej kohëzgjatjes së kthimit të kredisë ose të servisimit të kredisë, cilado që është më e shkurtër, dhe do të kufizohet në atë që është e nevojshme për qëllimin e vlerësimit të rrezikut kreditor. Për qëllime të aplikacionit për kredi , pëlqimi për të pasur qasje në raportin e kredisë të subjektit të të dhënave nuk duhet të zgjasë përtej datës së vendimit përkatës nga ofruesi i kredisë.

Neni 8: Përdorimi i raporteve të kredive

1. *Përdorimi i lejueshëm i raporteve të kredive.* Subjektet që lejohet të kenë qasje në informacionin e kredive:

a. do t'i përdorin raportet e kredive vetëm për qëllimin për të cilin janë marrë dhe për asnjë qëllim tjetër; dhe

b. nuk do t'i shpërndajnë raportet e kredive tek palët e treta, përveç nëse kërkohet me ligj apo me urdhër të gjykatës kompetente.

2. *Përdorimi i detyrueshëm i raporteve të kredive.* Ofruesit e kredive janë të detyruar të marrin një

raport të kredive për cilindo klient që obligohet me kushtet e kredisë, në rrethanat e mëposhtme:

- a. Para lëshimit të kredisë
- b. Me ripërtëritjen ose rritjen e kredisë; dhe
- c. Me ndryshimin e kushteve të kredisë.

Neni 9. Shkëmbimi i informacionit të kredive me vendet e huaja

Shkëmbimi i informacionit të kredive me një vend të huaj mund të ndodhë në përputhje me ligjet e aplikueshme në Republikën së Kosovës nëse Banka Qendrore ka nënshkruar një memorandum mirëkuptimi apo ndonjë marrëveshje tjetër për shkëmbim të informacionit me një institucion përkatës në atë vend të huaj.

KAPITULLI V - TË DREJTAT E SUBJEKTEVE TË TË DHËNAVE

Neni 10. Të drejtat e subjekteve të të dhënave

1. Subjektet e të dhënave ruajnë të drejtën e tyre për privatësi të të dhënave në përputhje me ligjin.
2. Ofruesit e kredive dhe Banka Qendrore do të ofrojnë një përmbledhje të të drejtave të subjektit të të dhënave në bazë të kësaj Rregulloreje, me kërkesë të subjektit të të dhënave si dhe të përfshirë bashkë me çdo raport të kredive. Kjo përmbledhje së paku do të përfshijë një përshkrim të:
 - a. Të drejtës së personit fizik për të marrë një raport të kredive një herë në vit pa pagesë dhe raporte shtesë të kredive kundrejt tarifës të përcaktuar nga Banka Qendrore; të drejtës së entitetit juridik për të marrë raporte të kredive kundrejt tarifës së përcaktuar nga Banka Qendrore;
 - b. Të drejtës së subjektit të të dhënave për të kontestuar informacionin e kredisë;
 - c. Një shpjegimi të të gjitha fushave të të dhënave të përfshira në raportin e kredisë; dhe
 - d. Të drejtës për privatësi të të dhënave në përputhje me paragrafin 1 të këtij neni.
3. Subjektet e të dhënave do të kenë mundësinë për të kërkuar raporte të kredive nga ofruesit përkatës të kredive ose nga Banka Qendrore. Ofruesit e kredive do të ndërmarrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar se ata janë në gjendje për të pranuar në mënyrë të duhur kërkesat e subjekteve të të dhënave për raporte të kredive. Ofruesit e kredive do të raportojnë kërkesat e subjekteve të të dhënave për raporte të kredive te Banka Qendrore brenda tri dite pune nga pranimi i kërkesave të tilla. Raporti i kredive do të ofrohet për subjektin e të dhënave që bën kërkesë jo më shumë se pesë ditë pune pas pranimit të kërkesës nga Banka Qendrore.
4. Subjektet e të dhënave do të kenë të drejtë për të kërkuar plotësimin, korrigjimin apo shlyerjen e

informacionit të kredive të tyre.

5. Edhe Banka Qendrore edhe ofruesit e kredive do të njoftohen me kërkesën e subjektit të të dhënave për plotësim, korrigjim ose shlyerje të informacionit të kredisë.

a. Subjekti i të dhënave duhet të tentojë fillimisht të zgjidhë kontestin lidhur me informacionin e kredisë me ofruesin përkatës të kredisë duke i parashtruar kërkesën atij.

i. Ofruesi i kredisë do të shqyrtojë dhe përgjigjet në kërkesë brenda pesë ditëve pas pranimit të kërkesës.

ii. Subjekti i të dhënave do të konfirmojë pajtimin ose mospajtimin me përgjigjen e ofruesit të kredive.

b. Nëse zgjidhja sipas nën-paragrafit 5.a. të këtij neni është e pakënaqshme për subjektin e të dhënave, ofruesi i kredisë do ta njoftojë Bankën Qendrore për këtë. Në këtë rast, subjekti i të dhënave mundet po ashtu ta informojë Bankën Qendrore mbi kërkesën. Banka Qendrore do ta shqyrtojë rastin dhe do t'i përgjigjet subjektit të të dhënave brenda dhjetë ditëve pas informimit nga ofruesi i kredisë ose pranimit të kërkesës nga subjekti i të dhënave.

c. Nëse subjekti i të dhënave është i pakënaqur me zgjidhjen përfundimtare nga nën-paragrafi 5.b. i këtij neni, subjekti i të dhënave mund të kërkojë ndihmë përmes mekanizmave të duhur ligjor.

d. Banka Qendrore do të mbajë të dhëna për të gjitha kontestimet e informacionit të kredive.

e. Përderisa të mos jepet përgjigja ndaj një kërkesë, raporti kreditor përkatës duhet të ketë një shënim që identifikon informacionin e kontestuar dhe të ndodhur nën hetim në përputhje me kushtet e udhëzimit përkatës të lëshuar nga Banka Qendrore.

7. Ky nen nuk eliminon apo zëvendëson kërkesat për shpalesje të informacionit të subjektit të të dhënave sipas ndonjë ligji apo rregulloreje tjetër.

KAPITULLI VI - TARIFAT

Neni 11. Tarifat

1. Ofruesit e kredive do të ngarkohen me pagesa të arsyeshme për pjesëmarrje në Regjistrin e Kredive dhe për raportet e kërkuara të kredive, në lartësi me tarifata e përcaktuara nga Banka Qendrore.

2. Banka Qendrore do t'i ngarkojë subjektet e të dhënave me tarifa të arsyeshme për raportet e kërkuara të kredive, me përjashtim të raportit të kredive që jepet një herë në vit pa pagesë me kërkesë të personave fizikë.

KAPITULLI VII - NDËSHKIMET

Neni 12. Ndëshkimet për mospajtueshmëri

1. Ofruesit e kredive që gjenden se shkelin këtë Rregullore do të jenë objekt i gjobave administrative siç specifikohet në Ligjin për Bankën Qendrore apo në ndonjë ligj tjetër relevant.
2. Shkeljet që mund të rezultojnë me gjoba administrative përfshijnë, por nuk janë të kufizuara në: dështim për të raportuar informacionin e kredive; raportim të vonuar të informacionit të kredive; raportim të të dhënave të pasakta për kredi; keqpërdorim të raporteve të kredive nga ofruesit e kredisë; dhe zbulim të paautorizuar të informacionit konfidencial të kredive.
3. Ndëshkimet e përcaktuara sipas këtij neni nuk pengojnë zhvillimin e procesit penal apo civil sipas legjislacionit në fuqi.

KAPITULLI VIII - DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 13. Dispozitat kalimtare

Neni 5.2 i kësaj Rregulloreje për mbledhjen e ndaluar të informacionit të kredive do të hyjë në fuqi një vit pas hyrjes në fuqi të kësaj Rregulloreje.

Gjatë kësaj periudhe njëvjeçare, Banka Qendrore do të ndërmarrë të gjithë hapat e nevojshëm për të identifikuar dhe siguruar që të gjitha informacionet e ndaluara të largohen plotësisht nga Regjistri i Kredive.

Neni 14. Publikimet

Banka Qendrore për qëllime statistikore dhe kërkimore mund të publikojë informacionin e mbajtur në Regjistrin e Kredive tërësisht ose pjesërisht duke garantuar anonimitetin e tij, pa veçuar ofrues të kredive ose kredimarrës të caktuar.

Neni 15. Udhëzimi

Banka Qendrore do ta lëshojë një udhëzim për të zbatuar përgjegjësitë e saj sipas kësaj Rregulloreje.

Neni 16. Shfuqizimi

Në ditën e hyrjes në fuqi të kësaj Rregulloreje, Rregulla XXVIII për Raportimin Kreditor do të shfuqizohet.

Neni 17. Hyrja në fuqi

Kjo rregullore hyn në fuqi 15 ditë pas miratimit nga Bordi i Bankës Qendrore.

Gazmend Luboteni

Kryetar i Bordit të Bankës Qendrore